

بررسی عوامل اجتماعی مرتبط با مشارکت سیاسی جوانان

(مورد بررسی: دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایلام)

دکتر علی محسنی^۱ و محسن یاسمی^۲

۱ استادیار و عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم

۲ دانشجوی دکترای جامعه‌شناسی اقتصاد و توسعه

چکیده

مطالعه حاضر پژوهش پیمایشی است که با هدف تبیین جامعه‌شناختی عوامل مؤثر بر مشارکت سیاسی جوانان (مطالعه موردی: دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایلام) انجام گردید. نظریه‌های منتخب تحقیق از نظریه پردازانی همچون هانتینگتون و نلسون، لیپست انتخاب گردید. روش تحقیق حاضر پیمایشی و حجم نمونه ۳۸۵ نفر با استفاده از فرمول کوکران و روش نمونه‌گیری تصادفی معین گردید. نتایج نشان داد که بین متغیر دینداری و مشارکت سیاسی دانشجویان رابطه معناداری وجود ندارد. بین متغیر مصرف رسانه‌ای و مشارکت سیاسی دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد. بین متغیر سرمایه اجتماعی و مشارکت سیاسی دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: مشارکت سیاسی، دینداری، مصرف رسانه‌ای، سرمایه اجتماعی.

مقدمه

امروزه مشارکت سیاسی به عنوان مهمترین شاخص توسعه سیاسی ملت ها به امری گریز ناپذیر تبدیل شده است. مشارکت سیاسی یکی از مصادیق حضور مردم در تعیین سرنوشت خود است. و یکی از اساسی ترین صورت های روابط اجتماعی بوده و به عنوان یکی از محورهای موضوعی در جامعه شناسی تلقی شده است. دایره المعارف های بین المللی علوم اجتماعی، مشارکت سیاسی را فعالیت داوطلبانه اعضای جامعه در انتخاب رهبران و شرکت مستقیم و غیر مستقیم در سیاست گذاری عمومی تعریف کرده اند (موسوی، ۱۳۸۸: ۱۹).

بیان مساله و اهمیت و ضرورت تحقیق

برای همه مردم به ویژه قشر جوان یک جامعه است. به نظر می رسد در ایران نیز به دلیل این که تجربه طولانی از دموکراسی ندارند و چند دهه پیش نیست که از نظام دیکتاتوری فاصله گرفته اند، هنوز راه های زیادی وجود دارد تا بتوان مشارکت سیاسی را در جامعه ایران نهادینه کرد و طرح مساله مشارکت سیاسی هر چند به کرات، شاید بتواند در دست یافتن به این مهم، کمک شایانی کند. با توجه به نقشی که دانشجویان در آینده کشور از لحاظ اداره امور و فعالیت ها دارند و قدرت و توانایی دانشجویان در دامن زدن به تحولات اجتماعی روشن است که تبیین رفتار آنان در حال حاضر ما را قادر به پیش بینی بسیاری از موقعیت ها، نگرش ها و وقایع آینده خواهد ساخت. دانشجویان یکی از ارکان اصلی توسعه سیاسی هستند چرا که بسیاری از شاخص های توسعه یافتگی را در مقابل گروه های سنتی دارا هستند. در بررسی قلمرو سیاسی در ایران، حرکت سیاسی دانشجویان یک شاخص مناسب است و می توان از طریق آن دیگر تحولات را سنجید. (محمدی، ۱۳۷۸: ۱۰-۹). سیاسی بودن دانشجو در حدی که در برابر سرنوشت خود و جامعه حساس باشد؛ نسبت به مسایل داخلی و خارجی و جریان های موجود از بینش و تحلیل سیاسی برخوردار باشد؛ از جمله ضرورت های حیات سیاسی دانشجویان و لازمه توسعه سیاسی است. هم چنین تبیین کارکردهای دانشگاه به عنوان یکی از بخش های ساختار فرهنگی کشور و نقشی که دانشجو در این زمینه بر عهده دارد به خوبی مبین ضرورت مشارکت سیاسی دانشجویان است. بنابراین با توجه به ضرورت مشارکت سیاسی دانشجویان، تحقیق حاضر می کوشد عوامل موثر بر مشارکت سیاسی دانشجویان را مورد بررسی قرار دهد و ذیل آن به این پرسش اصلی پاسخ دهد که «عوامل جامعه شناختی گوناگون چگونه مشارکت سیاسی دانشجویان را تحت تأثیر خود قرار می دهند؟»

اهداف تحقیق

- بررسی میزان تأثیر دینداری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایلام بر مشارکت سیاسی آن ها
- بررسی میزان تأثیر مصرف رسانه ای دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایلام بر مشارکت سیاسی آن ها
- بررسی میزان تأثیر سرمایه اجتماعی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایلام بر مشارکت سیاسی آن ها

پیشینه تحقیق

تحقیقات داخلی

در داخل کشور افرادی نظیر: دارابی (۱۳۹۴)، هاشمی (۱۳۹۴)، محمدی و جهانگیری (۱۳۹۳)، نظری و همکاران (۱۳۹۲)، نیک پور قنوتی، معینی و احمدی (۱۳۹۱)، گلایی و حاجیلو (۱۳۹۰)، زیباکلام، اصبغی و افشاری (۱۳۸۹)، غفاری و همکاران (۱۳۸۹)، قاسمی، (۱۳۸۹)، لهاسی زاده (۱۳۸۸)، فیروزجاییان و جهانگیری (۱۳۸۷)، قیوم زاد (۱۳۸۷)، امیر ملکی (۱۳۸۶) و... در این زمینه به تحقیق پرداخته اند.

تحقیقات خارجی

در خارج از کشور افرادی نظیر: کوینترو و همکارانش (۲۰۱۱)، مکنزی، (۲۰۱۰)، اسکوریوک و همکارانش (۲۰۰۹)، لیک و هاگفلد (۲۰۰۸)، مک لرگ، (۲۰۰۶)، لایت لی (۲۰۰۶)، کنی (۲۰۰۵)، تحقیقات لایگلی (۲۰۰۳) و... در این زمینه به تحقیق پرداخته اند.

مبانی نظری

مشارکت سیاسی

مشارکت سیاسی نوعی تظاهر علنی اراده مردم برای تعیین سرنوشت جمعی خود است. فقط از طریق مشارکت است که قدرت سیاسی به طریق مسالمت‌آمیز دست به دست می‌گردد و میزان توسعه سیاسی یک کشور بستگی مستقیم به این مؤلفه دارد (راش، مایکل، ۱۳۸۸: ۱۳۶).

جان لاک

"جان لاک" در دیدگاه سیاسی خود معتقد است که انسان در وضع طبیعی پی می‌برد که دارای حقوقی است و بطور کلی به این حقوق احترام می‌گذارد و آنها را رعایت می‌کند. (بشیریه، ۱۳۸۲: ۶۸).

دانیل لرنر:

به زعم لرنر (۱۹۶۴) در جامعه سنتی سواد، میزان شهرنشینی و دسترسی به رسانه‌های همگانی و نهایتاً ارتباطات اجتماعی ضعیف‌تر و کم‌رنگ‌تر هستند، در نتیجه مشارکت سیاسی و اجتماعی وجود ندارد. وی اولین متغیرها را، در جامعه متجدد و جدید پیدا می‌کند و از جامعه جدید به عنوان جامعه مشارکتی نام می‌برد. وی مدلی ساخته و پرداخته می‌کند که شامل چهار مرحله از رشد ارتباطی تا به مرحله جامعه مشارکتی را دربرمی‌گیرد. این مراحل به ترتیب عبارتند از: شهرنشینی، سواد، مشارکت رسانه‌ای و مشارکت انتخاباتی.

لیپست:

وی با بیان ارتباط بین توسعه اقتصادی و دموکراسی معتقد است که میزان رفاه و توسعه اقتصادی کشورها را می‌توان به صورت عامل مهمی برای توسعه یافتگی سیاسی و دموکراسی در نظر گرفت. (لیپست، ۱۳۷۳: ۲۸۵).

هانتینگتن و نلسون:

هانتینگتن مطالعات متعددی در زمینه توسعه سیاسی و مشارکت سیاسی انجام داده است و به تأسی از لرنر، نوسازی را فراگردی چند بعدی می‌داند که در همه زمینه‌های اندیشه و فعالیت جریان دارد. (نیک پور قنواتی، ۱۳۹۱: ۴۱)

رابرت دال:

رابرت دال مشارکت سیاسی را مورد تحلیل قرار داده و عوامل تسهیل‌کننده ورود به مشارکت سیاسی را مطرح نموده و توانسته مدلی را برای تبیین رفتار مشارکتی طراحی نماید. مدل دال بیشتر مبتنی بر ابعاد فردی و روانی است که به نوعی بی‌ارتباط با گزاره‌های مربوط به نظریه مبادله نیست. (قاسمی، وحید، ۱۳۸۷: ۷۲)

بحری و سیلور معتقدند افرادی که از وضعیت مادی زندگی‌شان ناراضی هستند به مشارکت سیاسی علاقه بیشتری دارند آن‌ها خواهان دخالت کم‌تر دولت در امور اقتصادی بوده یا دارای اعتماد بسیاری به مردم هستند. (لهاسی زاده، عبدالعلی، ۱۳۸۴: ۲۵)

فرضیه‌ها

- به نظرمی رسد بین دینداری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایلام و مشارکت سیاسی آن‌ها رابطه معناداری وجود دارد.
- به نظرمی رسد بین میزان مصرف رسانه‌ای دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایلام و مشارکت سیاسی آن‌ها رابطه معناداری وجود دارد.
- به نظرمی رسد بین سرمایه اجتماعی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایلام و میزان مشارکت سیاسی آن‌ها رابطه معناداری وجود دارد.

روش تحقیق

روش این تحقیق از نوع مطالعات کتابخانه‌ای و روش پیمایشی است. از ویژگی‌های روش پیمایشی تکیه نمودن به کل جامعه مورد مطالعه و انتخاب نمونه است. نوع پیمایش در این تحقیق پیمایش تحلیلی است که بر پایه همبستگی و روابط بین متغیرها

مورد استفاده قرار می‌گیرد. اطلاعات با استفاده از تکنیک پرسشنامه جمع‌آوری شده‌است. این پژوهش از نظر هدف کاربردی و به لحاظ جمع‌آوری داده‌ها پیمایشی و از حیث زمانی مقطعی و از نوع همبستگی می‌باشد. ابزار اندازه‌گیری پرسشنامه است. پرسشنامه محقق ساخته مشارکت سیاسی که مشارکت سیاسی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایلام را می‌سنجد. عمده سوالات پرسش‌نامه به صورت سوالات چند جوابی طراحی گردیده، که در این نوع سوالات، هدف بررسی عوامل مؤثر بر مشارکت سیاسی جوانان بوده است که در این‌گونه پرسشها، عمل استخراج و استنتاج به راحتی بیشتری صورت می‌گیرد. ضمناً اعتبار ابزار با روش صوری تأیید و برای سنجش پایایی از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه (۳۵ پرسشنامه) متغیر وابسته (مشارکت سیاسی) ۰/۷۸۶ درصد و ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه بطور کلی ۰/۸۱۸ درصد به دست آمد.

جامعه آماری

جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایلام می‌باشد که تعداد آنها ۹۱۳۲ نفر می‌باشد که ۵۷۷۹ نفر مرد (۲۲۲ نفر کاردانی، ۴۱۸۰ نفر کارشناسی، ۱۲۶۴ نفر کارشناسی ارشد و ۱۱۳ نفر دکترا) و ۳۳۵۳ نفر زن (۷۷ نفر کاردانی، ۲۳۵۸ نفر کارشناسی، ۸۵۸ نفر کارشناسی ارشد و ۶۰ نفر دکترا) می‌باشد.

حجم و شیوه نمونه‌گیری

روش نمونه‌گیری در تحقیق پیش‌رو نمونه‌گیری تصادفی خواهد بود. حجم نمونه با یک مطالعه مقدماتی در سطح جامعه آماری بدست می‌آید. برای تعیین حجم نمونه از طریق فرمول کوکران انجام خواهد پذیرفت. لذا محاسبه تعیین حجم نمونه به شرح زیر می‌باشد که تعداد آنها ۳۸۵ نفر که ۲۳۲ نفر مرد (۷ نفر کاردانی، ۱۷۱ نفر کارشناسی، ۵۰ نفر کارشناسی ارشد و ۴ نفر دکترا) و ۱۵۳ نفر زن (۶ نفر کاردانی، ۱۱۴ نفر کارشناسی، ۳۰ نفر کارشناسی ارشد و ۳ نفر دکترا) می‌باشد.

یافته‌های استنباطی مربوط به جامعه نمونه (پاسخگویان)

جهت پاسخگویی به فرضیه‌های مطرح شده از همبستگی پیرسون استفاده شد که نتایج آن در جداول زیر مشاهده می‌شود.
فرضیه اول: بین دینداری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایلام و مشارکت سیاسی آن‌ها رابطه معناداری وجود دارد. برای بررسی این فرضیه از همبستگی پیرسون استفاده شده است.

جدول ۴-۵ - بررسی رابطه بین دینداری و مشارکت سیاسی

متغیرها		همبستگی پیرسون	
		sig	r
دینداری		۰/۰۸۳	-۰/۱۲۳
مشارکت سیاسی			

نتایج جدول (۴-۵) حاکی از این است که ضریب همبستگی دینداری و مشارکت سیاسی ۰/۱۲۳ می‌باشد که در سطح ۰/۰۵ > P معنادار نمی‌باشد. بنابراین بین دینداری و مشارکت سیاسی دانشجویان رابطه معناداری وجود ندارد و لذا فرضیه صفر رد نمی‌شود.

فرضیه دوم: به نظرمی رسد بین میزان مصرف رسانه‌ای دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایلام و مشارکت سیاسی آن‌ها رابطه معناداری وجود دارد.

برای بررسی این فرضیه از همبستگی پیرسون استفاده شده است.

جدول ۴-۶ - بررسی رابطه بین مصرف رسانه‌ای و مشارکت سیاسی

متغیرها		همبستگی پیرسون	
		sig	r
مصرف رسانه‌ای		۰/۰۰۵	۰/۱۹۹
مشارکت سیاسی			

نتایج جدول (۴-۶) حاکی از این است که ضریب همبستگی میزان مصرف رسانه ای و مشارکت سیاسی ۰/۱۹۹ می باشد که در سطح $P > 0/05$ معنادار می باشد. بنابراین بین میزان مصرف رسانه ای و مشارکت سیاسی دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد و لذا فرض صفر رد می شود و فرض خلاف تایید می گردد و می توان گفت که با توجه به مثبت بودن ضریب همبستگی با افزایش مصرف رسانه ای، مشارکت سیاسی دانشجویان افزایش و با کاهش آن مشارکت سیاسی کاهش می یابد.

فرضیه سوم: بین سرمایه اجتماعی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایلام و میزان مشارکت سیاسی آن ها رابطه معناداری وجود دارد.

برای بررسی این فرضیه از همبستگی پیرسون استفاده شده است.

جدول ۴-۷ - بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی و مشارکت سیاسی

همبستگی پیرسون		متغیرها
sig	r	
۰/۸۴۳	۰/۰۱۴	سرمایه اجتماعی
		مشارکت سیاسی

نتایج جدول (۴-۷) حاکی از این است که ضریب همبستگی سرمایه اجتماعی و مشارکت سیاسی ۰/۰۱۴ می باشد که در سطح $P > 0/05$ معنادار نمی باشد. بنابراین بین سرمایه اجتماعی و مشارکت سیاسی دانشجویان رابطه معناداری وجود ندارد و لذا فرض صفر رد نمی شود.

مدل رگرسیونی

در این بخش از تحقیق میزان تاثیر متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته با استفاده از روش رگرسیون Enter مورد ارزیابی قرار می گیرد.

نتایج آزمون تحلیل رگرسیون تاثیر متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته

روش ورود متغیرها: ENTER	Method =Enter
ضریب همبستگی چندگانه	R =.397
ضریب تعیین	R ² = .158
ضریب تعیین تعدیل یافته	R ² adj =.152
خطای معیار	S.E =19.9
تحلیل واریانس	ANOVA =30.3
سطح معناداری	Sig =.000

همانگونه که در جدول نتایج آزمون تحلیل رگرسیون میزان مصرف رسانه ای مشاهده می شود، متغیرهای مؤثر توانسته اند فقط ۵۸ درصد از تغییرات مربوط به مصرف رسانه ای را تبیین کند و مابقی تغییرات ناشی از متغیرهایی است که در این تحقیق لحاظ نشده اند.

نتیجه گیری و پیشنهادات

بحث و نتیجه گیری

براساس داده های جدول ۴-۱، ۱۵۳ نفر از پاسخگویان معادل ۳۴/۶ درصد زن، و ۲۳۲ نفر معادل ۶۵/۴ درصد مرد بوده اند. به عبارت دیگر بیشتر نمونه های این مطالعه مرد هستند.

براساس داده های جدول ۴-۲، بیشترین تعداد پاسخگویان مرد (۱۷۱ نفر از پاسخگویان معادل ۵۵ درصد) کارشناسی و (۵۰ نفر معادل ۲۵,۳ درصد) کارشناسی ارشد بوده اند.

طبق داده‌های جدول ۴-۳، بیشترین تعداد پاسخگویان زن (۱۱۴ نفر معادل ۳۳/۱ درصد) کارشناسی و (۳۰ نفر معادل ۲۱/۳ درصد) کارشناسی ارشد بوده‌اند.

فرضیه اول: بین دینداری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایلام و مشارکت سیاسی آن‌ها رابطه معناداری وجود دارد. نتایج جدول حاکی از این است که ضریب همبستگی دینداری و مشارکت سیاسی ۰/۰۲۳ می‌باشد که در سطح $P > 0/05$ معنادار نمی‌باشد. بنابراین بین دینداری و مشارکت سیاسی دانشجویان رابطه معناداری وجود ندارد و لذا فرضیه صفر رد نمی‌شود. از آنجا که نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیق دارابی (۱۳۹۴) مشابه هستند، با هم همخوانی دارند.

دارابی (۱۳۹۴) در تحقیقی تحت عنوان: «بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر مشارکت سیاسی زنان در استان همدان (مطالعه موردی شهر نهاوند)» به این نتیجه رسیده‌اند که: بین مشارکت سیاسی زنان و متغیرهای سرمایه اجتماعی، موقعیت طبقاتی، وسایل ارتباط جمعی، تجربه مشارکت سیاسی و اثربخشی سیاسی رابطه معناداری وجود دارد، اما بین متغیر عضویت در سازمانهای مدنی و دسترسی به شخصیت‌های سیاسی با مشارکت سیاسی زنان رابطه معناداری وجود ندارد.

فرضیه دوم: به نظری می‌رسد بین میزان مصرف رسانه‌های دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایلام و مشارکت سیاسی آن‌ها رابطه معناداری وجود دارد.

نتایج جدول حاکی از این است که ضریب همبستگی میزان مصرف رسانه‌های و مشارکت سیاسی ۰/۱۹۹ می‌باشد که در سطح $P > 0/05$ معنادار می‌باشد. بنابراین بین میزان مصرف رسانه‌های و مشارکت سیاسی دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد و لذا فرض صفر رد می‌شود و فرض خلاف تایید می‌گردد و می‌توان گفت که با توجه به مثبت بودن ضریب همبستگی با افزایش مصرف رسانه‌های، مشارکت سیاسی دانشجویان افزایش و با کاهش آن مشارکت سیاسی کاهش می‌یابد.

همانگونه که در فصل چهارم مطرح گردید، رابطه این دو متغیر مستقیم و معنی‌دار بوده است، یعنی هر چه پاسخگویان بیشتر از رسانه‌های جمعی استفاده کرده‌اند مشارکت سیاسی بیشتری نیز داشته‌اند. نیکپور قنواتی، معینی و احمدی در تحقیق که در سال ۱۳۹۱ انجام داده‌اند به بررسی رابطه میزان استفاده از رسانه‌های جمعی پرداخته‌اند. نتایج این تحقیق با نتایج تحقیق قنواتی و همکاران همخوانی داشته است. همچنین فیروزجانیان و جهانگیری به بررسی نقش رسانه‌ها در مشارکت سیاسی پرداخته‌اند که نتایج تحقیق حاضر با تحقیق ایشان نیز همخوانی داشته است. با توجه به نتایج بدست آمده پژوهش حاضر با پژوهش محمدی و جهانگیری (۱۳۹۳) همخوانی دارد. محمدی و جهانگیری (۱۳۹۳) در تحقیقی تحت عنوان: «مقایسه میزان مشارکت سیاسی جوانان و میانسالان شهرستان نورآباد ممسنی و عوامل اجتماعی مؤثر بر آن» به این نتیجه رسیده‌اند که: مردان جوان بیشتر از زنان جوان و مردان میانسال بیشتر از زنان میانسال به مشارکت سیاسی می‌پردازند. بین مشارکت سیاسی جوانان بر حسب تحصیلات رابطه معناداری بدست نیامده است؛ ولی با بالا رفتن تحصیلات میانسالان آنها بیشتر به مشارکت سیاسی می‌پردازند. بین سبب بودن خانواده، سیاسی بودن دوستان، تعهد مذهبی، اعتماد اجتماعی و استفاده از رسانه‌های گروهی با مشارکت سیاسی جوانان و میانسالان رابطه معنی‌دار و مثبتی بدست آمده است.

فرضیه سوم: بین سرمایه اجتماعی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایلام و میزان مشارکت سیاسی آن‌ها رابطه معناداری وجود دارد.

نتایج حاکی از این است که ضریب همبستگی سرمایه اجتماعی و مشارکت سیاسی ۰/۰۱۴ می‌باشد که در سطح $P > 0/05$ معنادار نمی‌باشد. بنابراین بین سرمایه اجتماعی و مشارکت سیاسی دانشجویان رابطه معناداری وجود ندارد و لذا فرض صفر رد نمی‌شود. با توجه به نتایج بدست آمده پژوهش حاضر با پژوهش انجام شده توسط فیروزجاییان و جهانگیری (۱۳۸۷) همخوانی دارد.

فیروزجاییان و جهانگیری (۱۳۸۷) به «تحلیل جامعه‌شناختی مشارکت سیاسی دانشجویان، نمونه مورد مطالعه: دانشجویان دانشگاه تهران» پرداخته‌اند. نتایج تحلیل دومتغیره نشان می‌دهد که از میان ۲۱ متغیر مستقل، بین ۱۶ متغیر (سن، جنس، وضعیت تاهل، تحصیلات مادر، تحصیلات پدر، نوع شغل پدر، منزلت شغلی مادر، محل سکونت فرد، وضعیت اقتصادی، نوع دانشکده، خانواده سیاسی، دوستان سیاسی، شرکت در انجمن‌های آزادی، تعهد مذهبی، استفاده از وسایل ارتباط جمعی،

گرایش به رسانه‌ها) و مشارکت سیاسی فرد رابطه معنی‌داری موجود بود و بین ۵ متغیر مستقل (تحصیلات فرد، وضعیت شغلی فرد، نوع شغل مادر، منزلت شغلی پدر و قومیت) و مشارکت سیاسی فرد هیچ گونه رابطه معنی‌داری دیده نشده است. نتایج حاصل از تحلیل چند متغیره اهمیت نظریه جامعه‌پذیری سیاسی را در تبیین مشارکت سیاسی به خوبی نشان می‌دهد.

نظری و همکاران (۱۳۹۲) در تحقیقی با عنوان: «بررسی تاثیر مشارکت سیاسی بر توسعه سیاسی (مورد مطالعه: جوانان شهر خلخال)» به این نتیجه رسیده‌اند که: بین متغیرهای اعتماد به رسانه‌های جمعی، اعتماد به افراد مذهبی، اعتماد به سیاسیون، اعتماد سیاسی، مشارکت سیاسی با توسعه سیاسی رابطه معنی‌داری وجود دارد. به عبارتی نتایج حاصل از این یافته‌ها نشان دهنده تأثیر عواملی چون اعتماد به رسانه‌های گروهی، اعتماد به سیاسیون و اعتماد سیاسی و افراد مذهبی، مشارکت سیاسی بر میزان توسعه سیاسی است. این عوامل از جمله شاخص‌های مهم توسعه هستند، مبحث توسعه و روند حرکت به سمت ارتقای کمی و کیفی شاخصه‌های پیشرفت و توسعه از جمله عوامل بسیار مهمی است که تمام تلاش تصمیم‌گیرندگان و سرمداران کشورها بخصوص جهان سوم را به خود مشغول داشته است.

بالتجاء این پژوهش مشاهده گردید که باوجود اینکه در این خطه مردم متدین و پیرو اهل بیت (ع) می‌باشند و مشارکتهای سیاسی-اجتماعی و فرهنگی آنها در سطح کشور زباز می‌باشد و نمود آن را در شرکت حداکثری در انتخابات مختلف و درمناسک اجتماعی و قومی از جمله ازدواج و تدفین و شرکت گسترده در اعیاد و ایام شهادت اهل بیت (ع) می‌باشد ولی درنتیجه این تحقیق متغیردینداری با مشارکت سیاسی رابطه معناداری نداشته و فرضیه صفرردننده است. باوجود تأثیرمذهب درزندگی مردم جای تامل است که دراین رابطه نقشی نداشته باشد. یکی از دلایل مشارکت سیاسی حداکثری دراین شهرستان گستردگی مناسبات قومی قبیله ای می‌باشد که باعث شده افراد، نمایندگان را انتخاب کنند که بیشترین نفوذ و فعالیت (مشروع یا نامشروع) را در آراء مردم دارند. بر همین اساس تغییر محسوس را در بهبود شرایط کسب و کار، اشتغال و... مشاهده نمی‌کنیم زیرا رقابت سالم و برپایه انتخاب نماینده اصلح با روابط قومی پررنگ وجود ندارد و تا این روابط تعیین کننده اند نباید انتظار بهبود اوضاع اقتصادی-اجتماعی و فرهنگی را داشته باشیم مگر اینکه مردم این مرز و بوم خودشان را تغییر دهند و این مصداق آیه قرآنی می‌باشد که خداوند سرنوشت هیچ قومی را تغییر نمی‌دهد مگر آنکه آن قوم خودشان را تغییر دهند.

پیشنهادات تحقیق

- شفاف سازی اطلاعات در حوزه های مختلف سیاسی برای شهروندان توسط مراکز دولتی و نمایندگان دولت در شهرستان
- برگزاری نشست های سیاسی بیشتر با مردم توسط مسئولان دولتی و مقامات ارشد شهرستان
- جلب بیشتر اعتماد شهروندان از طریق رابطه چهره به چهره توسط مسئولان دولتی
- برگزاری نشست های سیاسی در دانشگاه
- برگزاری همایش ها و مجالسی که اندیشمندان حوزوی، دانشگاهی و... در پی اصلاح فرهنگی مردم در خصوص انتخاب افراد شایسته باشند.
- تلاش روزافزون و انقلابی استاندار، فرماندار و افراد متنفذ شهرستان در جذب سرمایه و اشتغال

منابع

- بشیریه، حسین. (۱۳۸۲). جامعه‌شناسی سیاسی، تهران: نشرنی.
- راش، مایکل. (۱۳۸۸). جامعه و سیاست: مقدمه‌ای بر جامعه‌شناسی سیاسی، ترجمه منوچهر صبوری، تهران: انتشارات سمت.
- قاسمی، وحید، (۱۳۸۷) نظریه مبادله و مشارکت سیاسی زنان در مراکز شهری استان اصفهان.
- کاظمی پور، شهلا (۱۳۸۷) روش های مقدماتی تحلیل جمعیت، انتشارات آزمایشی متون درسی.
- لیپست، مارتین و دوز، رابرت. (۱۳۷۳). جامعه‌شناسی سیاسی، ترجمه محمدحسین فرجاد، تهران: نشر توس.
- لهاسی زاده، عبدالعلی (۱۳۸۴) نگرش دانشجویان نسبت به مشارکت سیاسی زنان .

موسوی، طاهر. (۱۳۸۸). عوامل مؤثر بر مشارکت سیاسی، پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد جامعه‌شناسی، دانشگاه علامه طباطبایی.
نیک پور قنواتی، لیلا؛ معینی، مهدی و احمدی، حبیب. (۱۳۹۱). بررسی عوامل اجتماعی- اقتصادی مرتبط با مشارکت
سیاسی، فصلنامه علمی پژوهشی جامعه‌شناسی زنان، سال سوم، ش اول.
محمدی، مجید. ۱۳۷۸، درآمدی بر رفتارشناسی سیاسی دانشجویان در ایران امروز، تهران: انتشارات کویر.